

Kansainvälinen adoptio Euroopan unionissa

Euroopan parlamentin päätöslauselma 19. tammikuuta 2011 kansainvälisestä adoptiosta Euroopan unionissa

Euroopan parlamentti, joka,

- ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen 20. marraskuuta 1989 hyväksymän lapsen oikeuksien yleissopimuksen ja erityisesti sen 21 artiklan,
- ottaa huomioon vuonna 1967 hyväksytyn lasten adoptointia koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen,
- ottaa huomioon vuoden 1993 Haagin yleissopimuksen lasten suojelusta ja yhteistyöstä kansainvälisissä lapseksiottamisasioissa (allekirjoitettu Haagissa 29. toukokuuta 1993) ja 25. tammikuuta 1996 tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen lasten oikeuksien käytöstä (ETS N:o 160),
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan 3 ja 5 kohdan,
- ottaa huomioon 12. joulukuuta 1996 antamansa päätöslauselmansa alaikäisten adoptiota koskevan lainsäädännön ja jäsenvaltioiden välisen yhteistyön parantamisesta¹,
- ottaa huomioon 16. tammikuuta 2008 antamansa päätöslauselman: lasten oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta²,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 115 artiklan 5 kohdan ja 110 artiklan 4 kohdan,
- A. katsoo, että jokaisen lapsen hyvinvointi ja lasten etujen turvaaminen on äärimmäisen tärkeitä, ja että lapsen oikeuksien suojelu kuuluu Euroopan unionin päämääriin,
- B. ottaa huomioon, että lasten adoptointi kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan ja että jäsenvaltiot vastaavat asiaankuuluvista toimenpiteistä lasten etujen mukaisesti,
- C. ottaa huomioon, että lasten suojelusta ja vanhempainvastuusta on tehty yleissopimuksia, kuten alaikäisten adoptointia koskeva vuoden 1967 Euroopan neuvoston yleissopimus, jonka tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä tapauksissa, joissa adoptoitava lapsi muuttaa maasta toiseen, sekä vuoden 1993 yleissopimus lasten suojelusta ja yhteistyöstä kansainvälisissä lapseksiottamisasioissa (Haagin yleissopimus),

¹ EYVL C 20, 20.1.1997, s. 176.

² EUVL C 41 E, 19.2.2009, s. 24.

- D. ottaa huomioon, että kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat Haagin yleissopimuksen allekirjoittajavaltioita,
- E. ottaa huomioon, että Haagin yleissopimuksen ansiosta on saavutettu merkittävää edistymistä,
- F. ottaa huomioon, että Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa ja Haagin yleissopimuksessa perhe kuvataan yhteiskunnan perusyksikkönä ja luonnollisena ympäristönä lasten kasvulle ja hyvinvoinnille ja useimmissa tapauksissa lapsen ensisijaisena hoitomahdollisuutena,
- G. katsoo, että jos perhe ei voi tarjota ensisijaista hoitomahdollisuutta, adoption olisi kuuluttava luonteviin toissijaisiin vaihtoehtoihin ja että lapsen sijoittamisen laitoshoitoon olisi oltava vasta viimeinen vaihtoehto,
- H. ottaa huomioon, että Euroopassa erityisesti hylättyjen laitoksiin suljettujen lasten epävarma lapsuus on edelleen merkittävä ja kiireellinen ongelma, johon on suhtauduttava äärimmäisen vakavasti,
- I. toteaa, että lasten oikeuksien loukkaaminen, lapsiin kohdistuva väkivalta ja lapsikauppa laitonta adoptiota, prostituutiota, laitonta työtä, pakkoavioliittoja ja kadulla kerjäämistä tai mitä tahansa muuta laitonta syytä varten, ovat edelleen ongelma EU:ssa,
- J. katsoo, että on tärkeää turvata lapsen oikeus perhe-elämään ja varmistaa, että lapset eivät joudu elämään pitkiä aikoja orpokodeissa,
- K. toteaa, että Lissabonin sopimuksen myötä Euroopan unionin perusoikeuskirjasta on tullut sitova; toteaa, että perusoikeuskirjan 24 artiklan mukaisesti "lapsella on oikeus hänen hyvinvoinnilleen välttämättömään suojeluun ja huolenpitoon", ja että Lissabonin sopimuksen 3 artiklan mukaisesti "lapsen oikeuksien suojelu" kuuluu unionin päämääriin,
1. kehottaa tarkastelemaan mahdollisuutta koordinoida unionin tasolla kansainväliseen adoptioon liittyviä toimintalinjoja ja strategioita YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen ja muiden kansainvälisten normien mukaisesti sekä lisäämään tiedotuspalveluihin, kansainvälisen adoption valmisteluun ja kansainvälisten adoptiohakemusten käsittelyyn sekä adoption jälkihoitopalveluihin annettavaa tukea, sillä kaikissa lasten oikeuksien turvaamisesta tehdyissä kansainvälisissä yleissopimuksissa tunnustetaan orpolasten tai hylättyjen lasten oikeus perheeseen ja suojeluun;
 2. kehottaa komissiota tutkimaan kansallisten järjestelmien toimivuutta eurooppalaisella tasolla;
 3. katsoo, että aina kun se on mahdollista ja lapsen edun mukaista, olisi kannustettava etusijassa adoptiota lapsen kotimaassa tai vaihtoehtoisia perhehoitoratkaisuja, kuten sijaisperhettä ja laitoshoittoa, tai etsittävä perhe kansainvälisen adoption avulla kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti ja että sijoittamista laitoksiin olisi käytettävä vain tilapäisratkaisuna;

4. korostaa, että lasta kansainväliseen adoptioon etsivän perheen alkuperämaan kansallista lainsäädäntöä on sovellettava lapsen oikeuksien suojelussa pitkällä aikavälillä;
5. kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota luomaan yhdessä Haagin konferenssin, Euroopan neuvoston ja lastensuojelujärjestöjen kanssa puitteet, joilla voidaan varmistaa avoimuus ja hylättyjen ja adoptoitujen lasten kehityksen tehokas seuranta, ja koordinoimaan toimensa toimet lapsikaupan estämiseksi;
6. kehottaa kaikkia unionin toimielimiä toimimaan aktiivisemmin Haagin konferenssissa ja painostamaan konferenssia parantamaan, yksinkertaistamaan ja helpottamaan kansainvälistä adoptiota ja samalla kunnioittamaan kolmansista maista kotoisin olevien lasten oikeuksia ja huolehtimaan niiden suojelusta;
7. kehottaa toimivaltaisia kansallisia viranomaisia tiedottamaan säännöllisesti alkuperäjäsenvaltiolle kansainvälisesti adoptoidun lapsen kehityksestä;
8. kehottaa jäsenvaltioita ottamaan huomioon, että lapsen viemisellä pois synnyinmaastaan voi olla erilaisia psykologisia, emotionaalisia, fyysisiä sekä sosiaalisia ja koulutukseen liittyviä seurauksia, sekä tarjoamaan asianmukaista apua adoptiovanhemmille ja adoptoiduille lapsille;
9. kehottaa jäsenvaltioita kiinnittämään erityistä huomiota lapsiin, joilla on erityistarpeita, esimerkiksi lääketieteellistä hoitoa tarvitseviin lapsiin ja vammaisiin lapsiin;
10. tunnustaa, että menettelylliset takeet ja kaikkien adoptioasiakirjojen, myös syntymätodistuksen, asianmukainen valvonta, auttavat suojelemaan lasta oikeusloukkauksilta, jotka johtuvat hänen ikäänsä tai henkilöllisyyttään koskevista epäselvyyksistä; katsoo, että luotettavien syntymätodistusten järjestelmä voi ehkäistä lapsikauppaa adoptoinnin tarkoituksiin ja vaatii kiinnittämään huomiota oikeudellisiin ratkaisuihin, joilla voidaan edistää adoptoinnin kannalta välttämättömien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista;
11. kehottaa kaikkia unionin toimielimiä ja kaikkia jäsenvaltioita toimimaan aktiivisesti laittoman adoptiotoiminnan lopettamiseksi;
12. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, neuvostolle, komissiolle sekä jäsenvaltioiden parlamenteille ja hallituksille.